

За забійними показниками і морфологічним складом туш помісі від бугаїв української м'ясної породи переважають своїх аналогів від плідників знам'янського та південного типів (табл. 2). У них також вищий коефіцієнт м'ясності.

Висновки. Проведені дослідження свідчать про вищу ефективність використання бугаїв української м'ясної породи порівняно з бугаями південного та знам'янського типів у промисловому схрещуванні з чорно-рябою худобою.

Одержано редколегією 02.11.92.

Изложены результаты исследований продуктивности помесей черно-пестрого скота с быками создаваемой украинской мясной породы, южного и знаменского типов. Установлено, что высшей продуктивностью характеризуются помеси от мясных быков крупных типов (украинская мясная порода, южный тип).

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994. Вип. 26.

УДК 636.2.22/28.088.3

Т. А. ДОНЧЕНКО, аспірант

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ЕКСТЕР'ЕРНО-КОНСТИТУЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОМІСЕЙ ЧОРНО-РЯБОЇ ХУДОБИ З БУГАЯМИ М'ЯСНИХ ПОРІД *

Наведено екстер'ерно-конституційні характеристики помісних тварин чорно-рябої худоби з м'ясними бугаями української м'ясної породи, південного та знам'янського типів. Установлено, що бички і телички від плідників української м'ясної породи переважають за промірами аналогів від бугаїв південного й знам'янського типів. Цю перевагу спостерігають за всіма промірами в усі вікові періоди. Найменшими промірами характеризуються помісі від бугаїв знам'янського типу. Індeksi будови тіла відбивають установлені закономірності, а індекс великоваговитості вказує на більшу живу масу помісей від бугаїв української м'ясної породи.

У практичній селекції вимоги до екстер'еру досить високі. Наприклад, при відборі плідників навіть при безсумнівній цінності за походженням екстер'ер має вирішальне значення. При умові, що в м'ясному скотарстві зовнішні форми тварин безпосередньо пов'язані з їх продуктивними якостями, показники екстер'еру набувають особливого значення.

В Україні створюється вітчизняна м'ясна худоба. Головним її завданням нині є забезпечення господарств м'ясними бугаями для промислового схрещування. Оскільки нові м'ясні типи різняться між собою за біологічно-господарськими характеристиками, доцільно вивчити екстер'ерно-конституційні особливості їхніх помісей.

Методика досліджень. Досліди проводили методом груп за принципом пар-аналогів на племінних тваринах чорно-рябої породи з бугаями створюваної української м'ясної породи (перша група), південного (друга) та знам'янського (третья група) типів. Екстер'ерно-конституційні особливості вивчали на бичках і телицях. У кожную групу при народженні відбиралося по сім голів. Умови догляду, годівлі та утримання пар-аналогів були однаковими. Проміри брали у 12-, 15- та 18-місячному віці у бичків і у 12- та 15-місячному — у телиць.

Результати досліджень. Одержані дані свідчать, що бички і телички від плідників української м'ясної породи переважають за промірами аналогів від бугаїв південного й знам'янського типів (табл. 1, 2). Ця перевага спостерігається за всіма промірами в усі вікові періоди. Найменшими промірами характеризуються помісі від бугаїв знам'янського типу. Характерно, що з віком різниця у промірах між помісями від бугаїв української м'ясної породи і знам'янського типу зростає. Так, у

* Наук. керівники: чл.-кор. УААН, д-р с.-г. наук, проф. Д. Т. Вінничук, канд. с.-г. наук Г. О. Гармаш.

© Донченко Т. А., 1994

1. Проміри підослідних бичків,

Проміри	Вік,		
	12		
	перша група	друга група	третя група
Висота в холці	114,1±0,34	111,9±1,40	111,9±1,64
Коса довжина тулуба	127,1±0,55	126,6±2,51	126,3±1,41
Обхват грудної клітки	157,1±1,49	150,1±4,0	151,3±2,97
Глибина грудної клітки	58,6±0,65	55,6±1,19	54,9±1,24
Ширина:			
грудної клітки	35,4±0,48	32,9±1,22	32,4±0,69
в маклаках	36,3±0,99	35,0±1,05	33,6±1,17
в сідничних горбах	24,0±0,49	21,9±0,34	21,3±3,60
Довжина заду	42,3±0,52	40,7±1,38	41,0±0,76
Ширина в кульшових суглобах	45,0±0,69	40,7±1,57	41,6±0,78
Обхват п'ястя	18,4±0,48	19,0±0,44	17,4±0,48

12-місячному віці за висотою в холці перші (бички) мали переваги на 2,2 см, косою довжиною тулуба — на 0,8, за обхватом грудної клітки — на 5,8 см; у 18-місячному віці — відповідно на 3,9, 6,0 і 9,6 см. Аналогічну закономірність спостерігали і за іншими промірами. Помісі, від бугаїв південного типу за більшістю промірів також переважають таких від плідників знам'янського типу. Проте різниця тут виражена менш помітно, особливо у бичків.

Індекси будови тіла відбивають установлені закономірності (табл. 3). Помісі від бугаїв української м'ясної породи більш глибоко і широкогруді. За рахунок більшої глибини грудей при більших показниках проміру висоти в холці у них найменший індекс довгоногості. Вищі показники промірів тварин і глибина грудей зумовили перевагу цих тварин за обхватом грудей, що в кінцевому результаті позначилося на вищому показнику індексу збитості. Індекс великоавогитості підсумовує переваги помісей від бугаїв української м'ясної породи за промірами, вказуючи на більшу їх живу масу порівняно із іншими помісями.

Висновки. Помісі від бугаїв української м'ясної породи, південного та знам'янського типів відбивають ті відмінності, які існують між цими породами й типами. Бички і телячки від плідників української м'ясної породи переважають за промірами в усі вікові періоди аналогів від бугаїв південного і знам'янського ти-

2. Проміри підослідних телиць, см (M±m)

Проміри	Вік, міс					
	12			15		
	перша група	друга група	третя група	перша група	друга група	третя група
Висота в холці	111,1±1,97	109,9±1,71	112,1±4,04	119,6±1,27	114,9±1,68	114,9±0,94
Коса довжина тулуба	124,3±2,30	124,1±2,38	123,0±1,25	135,1±2,36	128,3±2,13	128,7±1,34
Обхват грудної клітки	151,6±3,02	149,0±0,88	143,4±1,96	158,7±2,81	152,0±2,79	148,6±2,08
Глибина грудної клітки	54,6±1,32	53,1±1,86	53,7±0,42	58,9±1,18	55,1±1,50	56,3±0,52
Ширина:						
грудної клітки	34,6±1,02	34,1±1,70	32,4±0,61	38,4±1,36	36,7±1,49	35,6±0,72
в маклаках	35,6±0,72	34,6±1,43	34,4±0,37	38,9±0,74	37,0±1,13	36,6±0,30
в сідничних горбах	21,9±0,34	20,6±0,26	21,1±0,40	23,7±0,29	22,0±0,31	22,0±0,38
Довжина заду	41,9±0,63	40,4±1,03	40,4±0,65	44,4±0,81	42,7±1,15	41,7±0,47
Ширина в кульшових суглобах	43,1±0,35	41,7±0,78	42,1±0,59	47,3±1,15	43,9±0,74	44,3±0,64
Обхват п'ястя	17,0±0,31	16,7±0,18	16,6±0,20	17,1±0,26	16,7±0,18	16,6±0,20

см (M±m)

міс

15			18		
перша група	друга група	третя група	перша група	друга група	третя група
119,0±0,84	116,4±1,54	114,9±1,92	121,2±0,92	119,9±1,26	117,3±1,94
134,1±1,47	130,7±2,51	131,4±2,62	139,3±2,90	134,2±2,46	133,3±2,47
165,3±2,63	158,9±3,90	155,4±3,56	173,3±3,54	167,1±4,57	163,7±4,03
62,4±1,13	60,3±1,66	58,0±1,33	66,3±1,70	63,7±1,44	61,0±0,93
39,1±0,83	36,0±1,43	35,4±0,90	43,7±1,34	40,7±1,95	39,0±1,53
39,1±0,63	37,3±1,15	35,3±1,21	39,6±0,65	39,8±0,40	38,0±0,93
25,6±0,48	24,1±0,80	22,3±0,71	26,9±0,74	25,3±0,56	24,0±0,62
46,1±0,86	43,0±1,07	43,0±0,95	48,0±0,85	45,6±1,40	45,8±1,07
48,0±0,95	43,9±1,42	44,0±0,98	51,0±1,77	48,3±1,76	48,6±0,81
18,9±0,34	19,0±0,44	17,6±0,48	20,3±0,42	19,6±0,57	19,3±0,52

3. Індекси будови тіла піддослідних тварин

Група тварин	Індекси							
	довгоногості	збитості	формату	глибокогру- дості	широкогру- дості	формату та за	костистості	великоваго- витості (за Ланцюгом А. В.)
	<i>Бички (12 міс)</i>							
Перша	48,6	123,6	111,4	51,4	60,4	124,0	16,2	138,7
Друга	50,3	118,6	113,1	49,7	59,2	116,3	17,0	132,8
Третя	50,9	119,8	112,9	49,1	59,0	123,8	15,6	121,9
	<i>Бички (15 міс)</i>							
Перша	47,6	123,3	112,7	52,4	62,7	122,7	15,9	160,7
Друга	48,2	121,6	112,3	51,8	59,7	117,7	16,3	145,3
Третя	49,5	118,3	114,4	50,4	61,0	124,6	15,3	135,3
	<i>Бички (18 міс)</i>							
Перша	45,3	124,4	114,9	54,7	65,9	128,8	16,7	174,4
Друга	46,9	124,5	111,9	53,1	63,9	121,4	16,3	163,1
Третя	48,0	122,8	113,6	52,0	63,9	127,9	16,4	156,5
	<i>Телиці (12 міс)</i>							
Перша	50,8	122,0	111,9	49,1	63,4	121,1	15,3	130,6
Друга	51,7	120,1	112,9	48,3	64,2	120,5	15,2	124,6
Третя	52,1	116,6	109,7	47,9	60,3	122,4	14,8	117,8
	<i>Телиці (15 міс)</i>							
Перша	50,7	117,5	112,9	49,2	65,2	121,6	14,3	140,8
Друга	52,0	118,5	111,7	48,0	66,6	118,7	14,5	144,6
Третя	51,0	115,5	112,0	49,0	63,2	121,0	14,5	132,4

лів. Найменшими промірами характеризуються помісі від бугаїв знамянського типу. Індекс будови тіла відображають встановлені закономірності, а індекс великогавитості вказує на більшу живу масу помісей від бугаїв української м'ясної породи.

Одержано редколегією 02.11.92.

Наведені екстер'єрно-конституціональні характеристики помесних животних чорно-пестрого скота з м'ясними быками української м'ясної породи, южного і знамянського типів. Установлено, що бычки і телочки от быков української м'ясної породи превосходят по промерам аналогов от быков южного і знамянського типів. Это преимущество наблюдают по всем промерам во все возрастные периоды. Наименьшими промерами характеризуются помеси от быков знамянського типа. Индексы телосложения отражают установленные закономерности, а индекс тяжеловесности указывает на большую живую массу помесей от быков украинской мясной породы.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994. Вип. 26.

УДК 636.2.082.12

Б. Є. ПОДОБА, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ГЕНЕТИЧНІ МАРКЕРИ ПРОДУКТИВНИХ І АДАПТАЦІЙНИХ ОЗНАК У МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Наведено результати вивчення відмінностей між дочками п'яти бугаїв голландської чорно-рябої породи залежно від успадкування ними альтернативних алелів системи В груп крові.

Шляхом порівняння груп дочок бугаїв залежно від успадкування ними альтернативних алелів системи В груп крові встановлено, що відмінності за надоем становлять 2,3—4,6 %, а за тривалістю продуктивного життя досягають 15,4 %.

У системі племінної роботи важливе значення має застосування генетичних досліджень з метою визначення закономірностей формування генних комплексів, які зумовлюють розвиток господарських ознак, підвищення точності оцінки генотипів, спрямованого відбору і підбору для відтворення кращих з них. У цьому плані важливе значення має вивчення взаємозв'язку між генетичними маркерами й кількісними ознаками. Пошук таких зв'язків, зокрема між алелями груп крові і молочною продуктивністю, провадиться багатьма дослідниками (Машуров О. М., 1980; Ніне Н., 1990). У деяких роботах визначені алелі груп крові, які позитивно або негативно впливають на рівень молочної продуктивності (Ахмедов К., 1989; Ефименко Л. П., 1990; Лазарева Ф. Ф., Сухова Л. Г., 1991). Значно менше досліджень, в яких аналізують зв'язки алелів груп крові з іншими господарськими ознаками, зокрема показниками резистентності (Скрипниченко Г. Г., 1989; Беляев В. І., 1990). Поряд з тим ефективність селекції визначається можливістю відбору кращих генотипів, які поєднують у собі високу продуктивність із пристосованістю до умов утримання, відтворною здатністю, тривалістю продуктивного використання. Тому пошук маркерів цих ознак має теоретичне й практичне значення для інтенсифікації селекційного процесу шляхом застосування генетичних методів.

Методика досліджень. У племзаводі «Чайка», де протягом 15 років селекційну роботу ведуть під постійним імуногенетичним контролем, вивчали відмінності між дочками п'яти бугаїв голландської чорно-рябої породи залежно від успадкування ними альтернативних алелів системи В груп крові. Визначали продуктивні ознаки — надій за першу лактацію, за весь період продуктивного використання, з рахунку на один день життя тварини, а також показники, які характеризують адаптаційні якості корів — тривалість продуктивного життя й міжотельний період.